

Sarajevo, 29.11.2021. godine

SEDMIČNI PREGLED KRETANJA NA GLOBALNIM FINANSIJSKIM TRŽIŠTIMA
22.11.2021. - 26.11.2021.

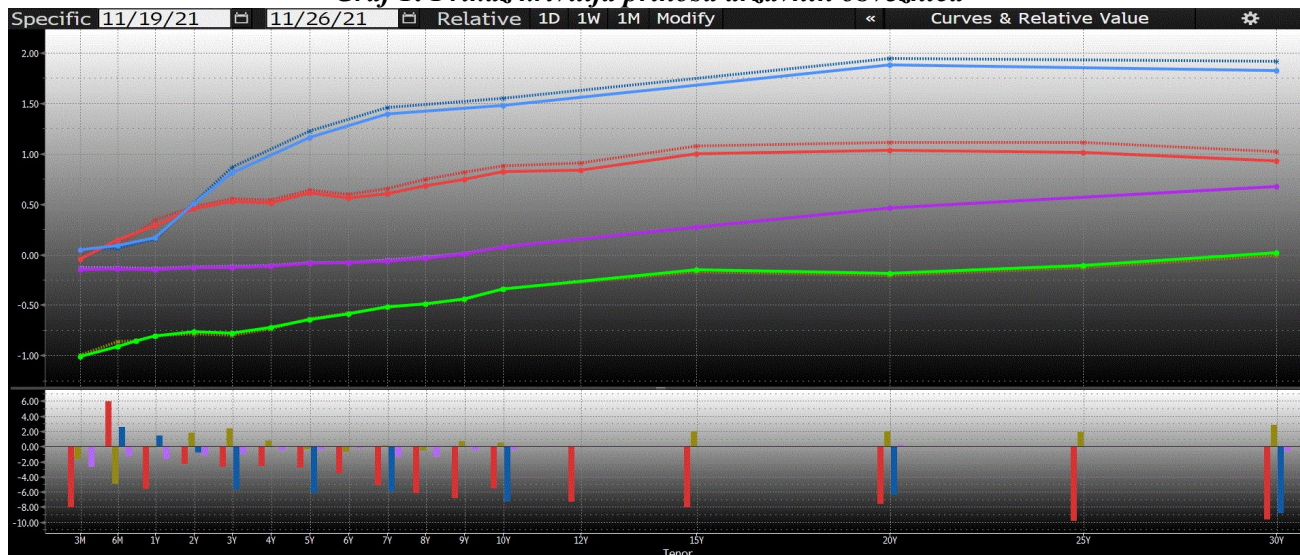
Tabela 1: Prikaz kretanja prinosa na državne obveznice

Prinosi	Eurozona				SAD				Velika Britanija				Japan			
	19.11.21	-	26.11.21		19.11.21	-	26.11.21		19.11.21	-	26.11.21		19.11.21	-	26.11.21	
2 godine	-0,78	-	-0,76	↗	0,51	-	0,50	↘	0,49	-	0,47	↘	-0,12	-	-0,13	↘
5 godina	-0,64	-	-0,64	→	1,22	-	1,16	↘	0,64	-	0,62	↘	-0,08	-	-0,08	→
10 godina	-0,34	-	-0,34	→	1,55	-	1,47	↘	0,88	-	0,83	↘	0,08	-	0,07	↘

Tabela 2: Prikaz kretanja prinosa na njemačke Bubillove

Dospijeće	Prinosi		
	19.11.21	-	26.11.21
3 mjeseca	-0,979	-	-0,990
6 mjeseci	-0,863	-	-0,912
1 godina	-0,786	-	-0,789

Graf 1: Prikaz krivulja prinosa državnih obveznica

Graf prikazuje krive prinosa Njemačke (zelena), SAD (plava), Velike Britanije (crvena) i Japana (ljubičasta) za periode od 3 mjeseca do 30 godina na dane 26.11.2021. godine (pune linije) i 19.11.2021. godine (isprekidane linije). Na donjem dijelu grafa je prikazana razlika između vrijednosti odgovarajućih prinosa na navedene datume.

EUROZONA

Prinosi obveznica sigurnijih članica eurozone na sedmičnom nivou nisu zabilježili veće promjene, ali su tokom sedmice ponovo zabilježena izuzetno volatilna kretanja. Prinosi italijanskih obveznica su povećani između 7 i 10 baznih poena. Tokom prva dva dana trgovanja prinosi obveznica su bilježili povećanje usljed optimističnih izjava pojedinih zvaničnika ECB koji su ukazali na potrebu da se PEPP program okonča u skladu sa planom, odnosno u martu sljedeće godine. Ipak, od srijede je započeta korekcija prinosa na niže, a izražen pad prinosa je zabilježen u petak nakon što su vijesti o pojavi novog soja virusa Covid19 uticale na to da investitori prespitaju očekivane promjene globalnih monetarnih politika. Krajem sedmice član UV ECB De Gaulhau je izjavio da „danas ne vidimo znak snažnih uzlaznih kretanja plata u Evropi, ali je očigledno da je to nešto što treba pažljivo posmatrati“. Dodao je da su poteškoće na strani

ponude stvarne, ali privremene. Njegov kolega iz Italije Visco je izjavio da pandemija u Evropi još jednom predstavlja „priličnu zabrinutost“ i da je teško pretpostaviti posljedice po ekonomiju. On je dodao da se oporavak Italije odvija bolje nego što je bilo očekivano prije samo nekoliko mjeseci, ali je situacija sa zdravstvom još jednom postala bitan izvor za zabrinutost.

U objavljenom zapisniku sa posljednje sjednice ECB, održane u oktobru, navodi se da kreatori monetarne politike možda neće imati dostupne sve potrebne podatke do sjednice u decembru kako bi zauzeli čvrst stav vezano za pitanje putanje inflacije, odnosno da moraju zadržati opcije monetarne politike i nakon ovog, vjerovatno ključnog sastanka. Dalje je navedeno da, iako se uveliko na visoku inflaciju gleda kao na privremenu, trenutni „skok“ cijena će biti trajniji nego što se ranije mislilo, povećavajući rizik da bi moglo doći do prilagođavanja plata tako zadržavajući izražen cjenovni rast. Deutsche Bundesbank je objavila da bi inflacija u Njemačkoj mogla bilježiti rast i iznad prognoza objavljenih u tekućem mjesecu, odnosno nivo blago ispod 6%. Inflacija u ovoj zemlji je u oktobru povećana na 4,6%, što samo po sebi predstavlja najveći nivo koji je zabilježen u proteklih 30 godina. Upozoreno je da će inflacija vjerovatno ostati na nivou iznad 3% određeno vrijeme i da bi nadolazeći pregovori o platama mogli dovesti do velikih povećanja.

Tabela 3: Kretanje ekonomskih indikatora za eurozonu

Red. br.	Ekonomski indikatori		Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodni period
1.	Indeks povjerenja potrošača – EZ (prelim.)	NOV	-5,5	-6,8	-4,8
2.	PMI indeks prerađivačkog sektora – EZ (prelim.)	NOV	57,4	58,6	58,3
3.	PMI indeks uslužnog sektora – EZ (prelim.)	NOV	53,5	56,6	54,6
4.	PMI kompozitni indeks – EZ (prelim.)	NOV	53,0	55,8	54,2
5.	Monetarni agregat M3 – EZ (G/G)	OKT	7,4%	7,7%	7,5%
6.	GDP – Njemačka (kvartalno) final.	III kvartal	1,8%	1,7%	2,0%
7.	Ifo indeks poslovnog povjerenja – Njemačka	NOV	96,7	96,5	97,7
8.	Ifo indeks očekivanog povj. investitora – Njemačka	NOV	94,6	94,2	95,4
9.	GfK indeks povjerenja potrošača – Njemačka	DEC	-1,0	-1,6	1,0
10.	Indeks ekonomskog povjerenja – Italija	NOV	-	115,1	115,0
11.	Trgovinski bilans – Španija (u milijardama EUR)	SEP	-	-2,40	-3,88
12.	Proizvođačke cijene – Španija (G/G)	OKT	-	31,9%	23,8%
13.	Stopa nezaposlenosti – Finska	OKT	-	6,0%	7,0%
14.	Obim maloprodaje – Finska (G/G) prelim.	OKT	-	-0,9%	2,7%

SAD

Tokom protekle sedmice je objavljen zapisnik sa posljednjeg sastanka FOMC-a održanog 3. novembra, u kom je navedeno da se većina članova FOMC-a složila da je izražena velika nesigurnost u vezi s kretanjem inflacije i da treba da budu spremni za promjenu tempa monetarne politike ukoliko bude bilo potrebno. Predsjednica Fed-a iz San Franciska Daly je izjavila da je potrebno da se ubrza tempo sužavanja kvantitativnih olakšica, koje trenutno iznose oko 15 milijardi USD mjesečno.

Vijest da je predsjednik Biden nominovao aktuelnog predsjednika Fed-a Powella za još jedan mandat uticala je na rast prinosa obveznica SAD početkom sedmice, te je povećala očekivanja ubrzanja tempa povlačenja kvantitativnih olakšica i mogućeg prvog povećanja kamatnih stopa nakon toga, u junu naredne godine. Biden je za potpredsjednika Fed-a imenovao Lael Brainard, koja je bila jedna od kandidata za mjesto predsjednika Fed-a.

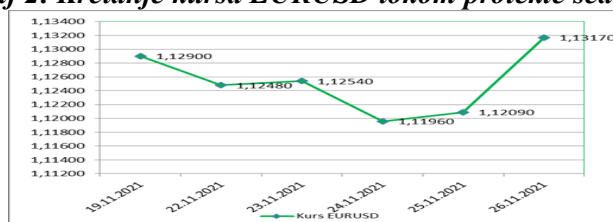
Predsjednik Biden je najavio oslobađanje strateških rezervi nafte SAD, koje su najveće na svijetu i iznose 620 miliona barela, sa ciljem da se utiče na cijenu ovog energenta. Cilj je da se obuzda rast cijene sirove nafte, za koju je Bidenova administracija saopštila da predstavlja prijetnju globalnom ekonomskom oporavku. Predsjednik Biden je odobrio puštanje oko 50 miliona barela nafte, što je ekvivalent potrošnje nafte za 2,5 dana u SAD, u narednim mjesecima, a ova odluka je donijeta u koordinaciji sa Kinom, Indijom, Južnom Korejom i Velikom Britanijom. Prinosi državnih obveznica SAD su u petak smanjeni, nakon što su tržišni učesnici povećali očekivanja da će kreatori monetarne politike Fed-a promijeniti pravac politike zbog pojave novog soja Covid19 i sporijeg povećanja kamatnih stopa od strane kreatora monetarne politike na globalnom nivou.

Tabela 4: Kretanje ekonomskih indikatora za SAD

Red. br.	Ekonomski indikatori	Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodni period
1.	Prodaja postojećih kuća (M/M)	OKT	-1,4%	0,8%
2.	PMI indeks prerađivačkog sektora P	NOV	59,1	58,4
3.	PMI indeks uslužnog sektora P	NOV	59,0	57,0
4.	Kompozitni PMI indeks P	NOV	-	56,5
5.	Indeks prerađivačkog sektora Feda iz Ričmonda	NOV	11	12
6.	Inicijalni zahtjevi nezaposlenih za pomoć	20. nov	260.000	199.000
7.	Kontinuirani zahtjevi nezaposlenih	13. nov	2.032.000	2.049.000
8.	MBA aplikacije za hipotekarne kredite	19. nov	-	1,8%
9.	Veleprodajne zalihe (M/M) P	OKT	1,0%	2,2%
10.	GDP (Q/Q)	III kvartal	2,2%	2,1%
11.	Lični prihodi	OKT	0,2%	0,5%
12.	Lična potrošnja	OKT	1,0%	1,3%
13.	Indeks raspoloženja potrošača Un.iz Mičigena F	NOV	66,9	67,4
14.	Prodaja novih kuća	OKT	800.000	745.000

USD je deprecirao u odnosu na EUR, te je kurs EURUSD zabilježio rast sa nivoa od 1,1290 na nivo od 1,1317.

Graf 2: Kretanje kursa EURUSD tokom protekle sedmice

VELIKA BRITANIJA

Guverner BoE Bailey je izjavio da je zabrinut zbog izgleda da bi inflacija mogla biti „povišena duži period“, ali i da postoji mogućnost da inflacija i ne bude toliko trajna koliko se strahuje. Početkom ovog mjeseca BoE je prognozirala da će inflacija dostići nivo od oko 5% u II kvartalu sljedeće godine, što je više nego duplo od zvaničnog cilja, zbog povećanja cijena energije i uskih grla u snabdijevanju u periodu kada svijet izlazi iz krize izazvane pandemijom Covid19. Bailey je dodao da je kretanje inflacije dvostrano i da rizici postoje u oba smjera.

Kompanije u Velikoj Britaniji su tokom ovog mjeseca bile pod intenzivnim pritiskom rasta cijena pod uticajem snažnog rasta troškova proizvodnje. Kombinacija oštrog rasta cijena sirovina, viši troškovi goriva i snažni pritisci na povećanje plata su tokom novembra povećali prosječno opterećenje troškovima i to najbržom stopom od 1998. godine, od kada se ovi podaci prate. Prema mjesečnom istraživanju Markita, dok je cijeli privatni sektor bio podjednako pogođen rastom ulaznih troškova samo je prerađivački sektor reagovao na ovaj rast, te je rast cijena uključen u njihovu proizvodnju.

Industrijske porudžbine u Velikoj Britaniji su tokom ovog mjeseca zabilježile rast, te su dostigle najviše nivoa od kraja 1977. godine, dok su inflatorna očekivanja među proizvođačima takođe povećana na najviši nivo u posljednje 44 godine. Ovi podaci će vjerovatno pojačati zabrinutost BoE vezano za pitanje pojačanih inflatornih pritisaka uoči narednog sastanka BoE koji će se održati 16. decembra, a na kojem će se raspravljati o eventualnom povećanju referentne kamatne stope.

Glavni ekonomista BoE Pill je izjavio da je put BoE jasan i ogleda se u planu povećanja kamatne stope prvi put od kada je pandemija Covid19 pogodila ekonomiju u prošloj godini. Pill je istakao da je, prema njegovom mišljenju, teren spreman za akciju u politici. Iako je izbjegavao da signalizira vjerovatnoću povećanja kamatnih stopa na sastanku BoE u decembru, Pill je istakao da skoriji ekonomski podaci pokazuju da se ekonomija Velike Britanije i dalje oporavlja nakon snažnog udara pandemije, dok problemi u lancu snabdijevanja stvaraju inflatorni pritisak i pojačavaju pritiske na tržištu rada.

Tabela 5: Kretanje ekonomskih indikatora za UK

Red. br.	Ekonomski indikator		Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodni period
1.	PMI prerađivački sektor P	NOV	57,3	58,2	57,8
2.	PMI uslužni sektor P	NOV	58,5	58,6	59,1
3.	PMI kompozitni indeks P	NOV	57,5	57,7	57,8
4.	CBI porudžbine prerađivačkog sektora	NOV	8	26	9

Tokom protekle sedmice GBP je deprecirala u odnosu na EUR, kao i u odnosu na USD. Kurs EURGBP je zabilježio rast sa nivoa od 0,83909 na nivo od 0,8472, dok je kurs GBPUSD smanjen sa nivoa od 1,3451 na nivo od 1,3337.

JAPAN

Vlada Japana je usvojila prvi dodatni budžet za potrošnju za ovu fiskalnu godinu, u vrijednosti od 315 milijardi USD, kako bi ublažila udare od pandemije Covid19, dok Japan i dalje drži otvorene mogućnosti za stimulanse, čak iako druge ekonomije ukidaju podsticaje. Premijer Kishida je pozvao kompanije čiji su se prihodi oporavili na nivoe prije pandemije da povećaju plate za 3% ili više na narednim radnim pregovorima na proljeće sa ciljem da se postigne bolji ciklus ekonomskog rasta i raspodjele bogatstva. Kishida je na panelu o „novom kapitalizmu“ izjavio da će Vlada preduzeti korake za kontinuirano povećanje plata za 3% socijalnim radnicima, kao što su radnici koji vode brigu o djeci, medicinske sestre i njegovatelji. Prijedlog povećanja plata je dio Kishidine strategije za rješavanje nejednakosti i preraspodjele u bogastvu, dok Vlada takođe, pokušava da ublaži štetu nanijetu potrošačima zbog rastućih cijena nafte i hrane.

Časopis Nikkei je objavio da će konzorcijum od oko 70 japanskih firmi, uključujući tri mega banke u zemlji, početi sa probnim lansiranjem digitalne valute krajem 2022. godine. Konzorcijum koji uključuje tri mega banke (Mitsubishi UFJ Financial Group, Mizuho Financial Group i Sumitomo Mitsui Financial Group) se redovno sastaje od prošle godine kako bi istražili načine za izgradnju zajedničke infrastrukture poravnanja za digitalna plaćanja.

Azijska tržišta su od petka uznemirena nakon što je objavljena vijest o još jednoj mutaciji virusa Covid19 (omikron), koji se pojavio u području Južne Afrike i Hong Konga. Pojava novog soja virusa Covid19 je izazvala strah na tržištu zbog širenja i velike brzine prenosa, za koju smatraju da je brža i od delta soja.

Tabela 6: Kretanje ekonomskih indikatora za Japan

Red. br.	Ekonomski indikator		Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodni period
1.	PMI indeks prerađivačkog sektora P	NOV	-	54,2	53,2
2.	PMI indeks uslužnog sektora P	NOV	-	52,1	50,7
3.	Kompozitni PMI indeks P	NOV	-	52,5	50,7
4.	Indeks proizv.cijena uslužnog sektora (G/G)	OKT	0,9%	1,0%	0,9%
5.	Vodeći indeks F	SEP	-	100,9	101,3
6.	Koicidirajući indeks F	SEP	-	88,7	91,3
7.	Porudžbine mašinskih alata (G/G) F	OKT	-	81,5%	71,9%
8.	Stopa inflacije- Tokio (G/G)	NOV	0,4%	0,5%	0,1%

JPY je tokom protekle sedmice aprecirao u odnosu na EUR, te je kurs EURJPY zabilježio pad sa nivoa od 128,71 na nivo od 128,35. JPY je blago aprecirao u odnosu na USD, te je kurs USDJPY zabilježio pad sa nivoa 113,99 na nivo od 113,38.

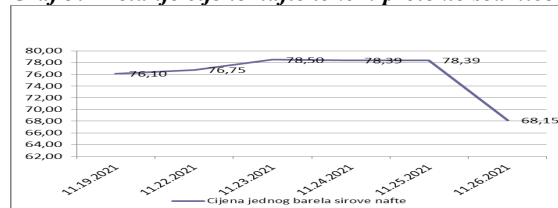
NAFTA I ZLATO

Na otvaranju njujorške berze u ponedjeljak cijena jednog barela sirove nafte je iznosila 76,10 USD (67,40 EUR).

Cijena nafte do četvrtka prošle sedmice nije bilježila značajne promjene, uglavnom pod uticajem očekivanja da će SAD osloboditi strateške rezerve nafte sa ciljem da se obuzda rast cijene nafte koji pojačava inflatorne pritiske. IEA je objavila da bi OPEC+ mogao ponovo razmotriti planirane nivoe povećanja proizvodnje ukoliko zaista dođe do realizacije planova smanjenja rezervi ili ukoliko se pandemija pogorša. U utorak su se pojavile vijesti da se Indija pridružila SAD, Kini, Japanu, Južnoj Koreji i Velikoj Britaniji u aktivnostima oslobađanja nafte iz strateških rezervi sa ciljem suprotstavljanja odluci OPEC+ da se produži smanjenje obima ponude nafte, čak i u slučaju kada cijene nafte ostaju stabilne. Indija je kroz ovu odluku oslobodila 5 miliona barela nafte iz svojih strateških rezervi. Uprkos ovim odlukama, cijena ovog energenta nije zabilježila smanjenje, jer se činilo da je ova odluka imala negativan uticaj na trgovce naftom. U narednim danima cijena je uglavnom bila stabilna, jer su investitori postali zabrinuti oko efektivnosti otpuštanja strateških rezervi nafte, te su fokus usmjerili ka tome kako će proizvođači odgovoriti na ove odluke. Tokom trgovanja u petak cijena nafte je zabilježila oštar pad nakon što su se pojavile vijesti o novoj varijanti virusa Covid19. Pojava novog soja virusa pojačala je zabrinutost investitora za ekonomski oporavak i očekivanja da će u prvom kvartalu naredne godine doći do viška ponude na tržištu nafte.

Cijena nafte je zabilježila sedmični pad od čak 10,45%, a ovo je već peta sedmica da cijena bilježi smanjenje. Na zatvaranju tržišta u petak cijena jednog barela sirove nafte je iznosila 68,15 USD (60,22 EUR).

Graf 3: Kretanje cijene nafte tokom protekle sedmice

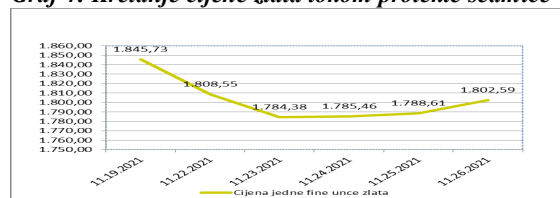

Na otvaranju londonske berze metala u ponedjeljak cijena jedne fine unce zlata je iznosila 1.845,73 USD (1.634,84 EUR).

Početkom sedmice cijena zlata je imala tendenciju smanjenja nakon što je vijest o nominaciji Powella uticala na dodatnu aprecijaciju USD. Ove vijesti su uticale na to da se cijena zlata smanji ispod psihološke granice od 1.800 dolara po unci, na što su, takođe, uticali rast dolara i rast prinosa na državne obveznice u kombinaciji sa očekivanjima da će kamatne stope u SAD bilježiti rast u narednoj godini. Do četvrtka cijena ovog plemenitog metala nije bilježila značajne promjene. Nešto značajniji rast cijene zlata zabilježen je u petak kada su se pojavile vijesti o novom soju virusa. Nakon vijesti o pojavi novog soja virusa cijena zlata je povećana, te je probijen nivo od 1.800 dolara po unci. Istovremeno su dionički indeksi na globalnom nivou zabilježili kontrakciju, pri čemu su dionice u Evropi zabilježile najveću rasprodaju zabilježenu u posljednjih 17 mjeseci. Investitori su u ovakvim okolnostima pojačali tražnju za sigurnim investicijama, te je tako i cijena zlata imala tendenciju rasta. Uprkos rastu cijene zlata zbog novog soja virusa, zlato je ipak zabilježilo najlošije sedmične performanse od prve sedmice oktobra, odnosu u posljednjih jedanaest sedmica. Pored reakcije na vijest o pojavi novog soja virusa, na cijenu zlata će vjerovatno uticati i rezultati sastanka FOMC-a koji se završava 15. decembra. Analitičari Goldman Sachs očekuju da će Fed uduplati planirano smanjenje programa kvantitativnih olakšica na 30 milijardi USD kako bi program bio okončan do sredine marta 2022. godine.

Na zatvaranju tržišta u petak cijena jedne fine unce zlata je iznosila 1.802,59 USD (1.592,82 EUR). Na sedmičnom nivou cijena zlata je smanjena za 2,34%.

Graf 4: Kretanje cijene zlata tokom protekle sedmice

Pripremili:
Služba Front Office
Odjeljenje za bankarstvo

Odricanje od odgovornosti (Disclaimer)

Navedeni pregled kretanja je zasnovan na eksternim izvorima i ne sadrži bilo kakve komentare, procjene i stavove CBBiH. Centralna banka ne može garantovati njihovu tačnost i ne snosi odgovornost za direktnu ili indirektnu štetu koja može nastupiti kao posljedica korištenja ili nemogućnosti korištenja informacija, materijala ili sadržaja, ili za posljedice odluka donesenih na bazi njih.